

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 9

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
1. MARCA (MARZO) 1956

Pij XII. — osemdeselleknik

Čudno naključje je bilo, da je bil kardinal Evgen Pacelli prav na svoj rojstni dan 2. marca izvoljen leta 1939 za vrhovnega poveljarja katoliške Cerkve. S človeškimi očmi gledano bi lahko dejali, da se je usoda spet enkrat pograla z zemljanom, ko ga je na tak dan dvignila iznad vrst svojih kardinalskih sobratov. Morda pa je božja volja hotela, da bi Evgen Pacelli na svoj 63 rojstni dan začel novo življenje in da bi to novo življenje prenesel tudi v vse delovanje Cerkve.

Ko bodo prihodnje dni po vsem širnem svetu proslavljali oba jubileja Pija XII., bodo zapisali o njem nedvomno mnogo in predvsem lepih ter pohvalnih besed. Priznavali mu bodo, da je Petrovemu stolu dal spet tisti blesk in sijaj, kakor ga je poznal v najbolj blestečih stoletjih; priznali bodo, da je Pij XII. kljub vsej svoji vzvišenosti nad človeštvom vendarle bil vsem in vsakomur vodnik, učitelj in pastir; ugotovljali bodo, da je z enako lahkoto govoril množicam preprostih delavcev kot izbrancem krogu svetovnih znanstvenih kapacitet; z veseljem bodo ponovno slišali, da je z ogromnim znanjem tujih jezikov postal bližji milijonom in milijonom vernikov po vsem svetu; širnemu svetu bo prijalo, in katoličanom še posebej, ko bodo vsi resni predstavniki vseh ver na svetu izjavljali, da je Pij XII. resnično moderen papež, res napreden poveljar največje vere na svetu. Ne bodo šli v svojih hvalnicah tudi preko neizmerno dobrega, kar je Pij XII. storil ne samo katoličanom, pač pa vsem preganjanim in v stiski, in ne bodo pozabili njegovega odločnega zadržanja napram vsem tiranijam na svetu, ki omejujejo svobodo delovanja katoliške Cerkve.

V obilici zahvalnih pesmi, ki bodo odmevale po vseh katoliških Cerkvah po svetu, bo zvenela tudi naša. Ne samo zahvalna pesem našega naroda doma, ki se bo te dni še bolj zatekel v božji hram, vedoč, da mu odtam prihaja edina moč, da more vzdržati vse tegobe in grenkobe zemeljskega življenja. Zahvalno pesem bomo še posebej zapeli vsi Slovenci, ki živimo na svobodnih tleh v tujini. Nam je osebno Pija XII. še posebej draga; nam je še posebej resnično spomnil, da je ob času naših avdienc pri njem dejal “Živeli Slovenci” in tako pokazal, kako globoko čuti za našo usodo in kako silno ga je prizadelo trpljenje vsega slovenskega naroda. Spomnil se bomo na vse tiste grozne dni od maja 1945 dalje, ko smo ostali čisto sami na svetu. Tedaj so se naše oči obrnile v Rim: papež nam bo pomagal, da, samo Sveti Oče nas more rešiti, smo bili mnenja. In res je prav posredovanju Pija XII. treba priznati, da smo slovenski begunci, dotlej sama sebi prepuščena skupnost, mogli svobodneje zadihati.

Neizmerno je delo, ki je bilo opravljeno v korist slovenskih beguncev predvsem lahko samo zato, ker je kot najvišji pokrovitelj nad njim stal sam Sveti Oče. Z zavestjo, da je z nami naš Prezvišeni dr. Gregorij Rožman, je bila naša prošnja pot v Rim toliko lažja in tudi uspešnejša. In po tej poti smo šli vsi, brez izjeme, ne glede na prepričanje posameznikov, ne glede na naše osebne odnose med seboj. Vedeli smo, da nas bo Vatikan poslušal in nam pomagal. In v tej svoji veri nismo bili prevarani. Da danes imamo slovensko semenišče, da je veliko naših študentov moglo nadaljevati svoje študije; da je mnogo slovenskih beguncev, preganjanih na vseh koncih in krajih Evrope, moglo iti varno preko morja, vse to so samo zunanji, najbolj vidni dokazi naklonjenosti Svete Stolicke napram slovenski begunski skupnosti.

Naša zahvalna pesem morda ne bo najbolj glasna v zboru vseh narodov. Bo pa zapeta z občutki hvaležnosti in vdanosti, s pobožnimi željami in prisrčnimi čestitkami nas vseh zunaj — pa tudi naših bratov in sestri v domovini. Ta dan bomo iz srca zapeli Tebe, Boga, hvalimo, ker si nam v Piju XII. dal očeta in varuha; hvalimo, ker si nam v Gregoriju dal pastirja in vodnika; hvalimo, ker si nas izbral za svoje sinove in hčere. Prosili pa Ga bomo, da nas še naprej vodi in brani in nam daje moč,

KOMUNIZEM V NOVI OBLEKI

Kongres komunistične stranke v Moskvi je zaključen, Hruščev sicer ni bil proglašen za diktatorja, v novem vodstvu stranke pa ima toliko svojih prijateljev, da je dejansko danes on gospodar vse Rusije. Na kongresu je Mikojan prvič napadel spomin na Stalina, posebno pozdravna brzojavka je bila poslana Titu, Titova Jugoslavija je bila prišteta med posebno prijateljske in bratske države Sovjetske zveze. Ves kongres je potekel tako, da bi izgledalo kot da se začinja nova doba v Rusiji. Konec je Stalinizma — ameriški listi so celo pisali, da se je Stalinu posrečilo, da je dvakrat umrl. Prvič naravne smrti, drugič pa sedaj na kongresu sovjetske komunistične stranke. Na kongresu sta zlasti Hruščev in Mikojan govorila, da se mora stranka vrniti na pozicije leninizma; stalinizem je bil napaka, Lenin je bil tisti, ki je učil, da mora znati komunizem mirno živeti ob strani kapitalizma. Z zahodnimi kapitalisti bodo v Moskvi znali mirno živeti in trgovati, komunizem bo do popolne oblasti nad vsem svetom prišel po drugi poti, po poti nekrvave revolucije in parlamentarne demokracije. Tednik levega krila angleške delavske stranke “Tribune” je celo napisal, da je na kongresu stranke v Moskvi Rusija doživela svojo drugo revolucijo. Sovjetski socializem prehaja na pot demokracije, moskovski komunisti so sklenili približati se ostalim levicarjem v Evropi, delavska progresivna demokracija doživlja veliko zmago — tako je napisal vodja angleških socialističnih levicarjev Bevan.

DULLESOV OPTIMIZEM

Optimistično pa ne zre na moskovske sklepe samo vodja delavske stranke Aneurin Bevan, ampak tudi ameriški državni tajnik Foster Dulles. V Filadelfiji je imel te dni govor, v katerem je obširno razlagal dogodke na kongresu komunistične stranke v Moskvi. Tako je povdaril, da je do zgodovinskih sprememb v Moskvi prišlo zaradi tega, ker je bil zahodni blok tako raven povezan in odločen upreti se vsakemu sovjetskemu poskusu razdvajanja. Zahodni blok je s svojo oboroženo pripravljenostjo Moskvo prisilil, da je spremenila svojo taktiko in da se komunizem sedaj odloča iti po drugi poti v svoji borbi za izvedbo svojih namenov. V Moskvi so se zbal taktike zahodnih držav in zato je bil Hruščev prisiljen, da delovanje komunistične stranke demokratizira. Vojna nevarnost in krvava revolucija nista več glavno sredstvo komunistične politike. Dulles celo meni, da je na obzorju taka politika sovjetrov, ko bodo morali ti računati na dolgo dobo mirnega razvoja v Evropi in v svetu. Komunizem se mora v dobi atomskih in hidrogenskih bomb odločiti za drugo taktiko in to spremembo mu je narekovala odločnost in vojaška pripravljenost zahodnih zaveznikov.

LJUDSKE FRONTE NA VIDIKU

Toda ob nastopu Eisenhowerjeve vlade so v Washingtonu govorili čisto drugače. Dulles je takrat napovedoval, da morajo zavezniki doseči, da se mora v Evropi Sovjetska zveza umakniti na svoje stare meje in da morajo sovjetski sateliti v tem delu sveta doseči svobodo in neodvisnost. Stalin je sprožil mrzlo vojno, da je ob meji med komunistično in sovjetsko Evropo držal napetost, ki je zahodni zavezniki niso upali zlomiti.

Novi sovjetski oblastniki so dve leti po Stalinovi smrti ne samo ohranili vso oblast nad sateliti, ampak prehajajo sedaj proti zahodnim zaveznikom v novo ofenzivo, ki se odreja mrzli vojni kot taktičnemu sredstvu. Srednja Evropa bo ostala razdeljena in v veliki meri pod sovjetsko oblastjo, postala pa bo sedaj izhodišče za povečano sovjetsko delavnost v Evropi in drugod. Kakor se je Stalinu posrečilo, da je dosegel, da se sovjeti ni-

da bomo vzdržali v življenju: vzdržali ne samo nad vodo, ki nas od vsepovsod zagrinja, pač pa da se bomo vedno višje in višje dvigali v svojem zemeljskem ravnanju in delovanju.

Takšne prošnje bo Pij XII. najbolj vesel, ker bo v njem videl našo trdno voljo, ostati zvesti sinovi tiste Cerkve, kateri je bil on izbran za najvišjega duhovnika na zemlji.

so umaknili na svoje stare meje, tako se je njegovim naslednikom posrečilo, da so na tej črti ostali in da gredo sedaj s tega prostora z varnejšim korakom naprej na poti osvajanja.

Ko so v ZDA govorili o tem, da bodo dosegli, da se bo morala meja v Srednji Evropi spremeniti, so pri tem računali na veliko premoč v atomskem orožju. Med tem pa se je mnogo spremenilo. V ZDA žive v prepričanju, da imajo sovjeti enako zalogo atomskega orožja kot ga imajo oni v ZDA. To dejstvo je položaj spremenilo v toliko, da je pravo vojskovanje med obema blokoma nemogoče, dokler enemu bloku ne bo zagotovljena tolikšna prednost, da bo druga obvladala, ne da bi pri tem tvegala lasten polom in razdejlanje. Dokler se to ne zgodi, v Moskvi ne bodo govorili o vojski in krvavih revolucijah.

Pač pa napovedujejo, da so sklenili spremeniti svoje nazore o socialistični preureditvi Evrope. V Nemčiji, Italiji in Franciji že prehajajo komunistične stranke do tolikšne moči, da je možno, da se bodo mogle polastiti vlade na miren, parlamentarni način. Kjer pa bi to ne bilo mogoče, tam se naj osnujejo skupno s socialisti in naprednimi liberalci ljudske fronte. Pod vodstvom komunistične stranke bi se progresivni elementi polastili vodstva državnih poslov. V nekaj letih bi Evropa bila godna za komunizem in onim v Moskvi ne bi bilo treba oddati nobenega strela, pa bi bila vsa Evropa pod njihovo oblastjo.

ZGLED TITOVE JUGOSLAVIJE

Titov komunizem je bil 1. 1948 sicer izključen iz kominforma, toda danes je prav Titov nastop pridobil veliko na svojem pomenu. Moskva Tita takrat ni zloмила (dasi bi ga bila mogla v prvih dneh, ako bi hotela), pač pa je pustila, da je šel k Amerikancem in jih zaprosil, da oni sklenejo podpreti njegov komunizem in ga s tem obdržati na oblasti. V ZDA so to tudi radi storili in proglašajo to sedaj tudi za svoj velik uspeh. Tak komunizem kot je v Jugoslaviji — baje je ta drugačen kot moskovski in baje je tudi popolnoma neodvisen — lahko v bodoče vzraste v vseh evropskih državah, kjer se bodo levicari zbrali v ljudskih frontah. Namesto da bi sovjetski komunizem prodiral v Evropi s pomočjo tankov in atomskih bomb, bo v posameznih evropskih prestolnicah prevzemala oblast ljudska fronta. Taka ljudska fronta bo tako zelo “neodvisna” in “samostojna” od Moskve, da ji bodo v ZDA radi verjeli, kakor so verjeli dosejati Titu. Namesto, da bi za zaveznike sovjetsko premoč v Evropi odpravili iz Srednje Evrope, se bo začel razvijati obraten proces. Režimi, podobni onim v Pragi, Budimpešti in Beogradu se bodo začeli oblikovati v Rimu ali Parizu — komunizem je namreč za vedno odvrgel masko krvave revolucije in nasilnega režima, postal je sposoben uživati popolno zaupanje v Washingtonu in Londonu.

Dulles je v Filadelfiji podčrtal, da je bil uspeh ameriške in zahodne politike, da so v Moskvi spremenili nazore in se odločili za drug način uveljavljanja komunistične ideologije in bodoče diktature nad vsem svetom. Moderno atomsko orožje je trenutno onemogočilo uporabo sile, komunisti v Moskvi pa so krenili daleč naprej: ljudske fronte ne mislijo s krvavo silo spravljati komunizma na površje, začeli bodo s posebno propagando, ki ne računa toliko na silo, pač pa mnogo bolj na globlje elemente v človeku pri odločevanju, kam se je treba politično nasloniti. V evropskih državah bodo ljudske fronte slonele predvsem na psihološkem prepričanju, da je konec vere, da bi se sovjeti hoteli kdaj umakniti na svoje stare meje. Valjarju iz Moskve se ni mogoče več upirati, saj zahodni zavezniki niso mogli doseči svojega glavnega cilja in naraščajoči vpliv komunizma v Evropi bo samo še povečal zbežanost tistih, ki gledajo samo na najbližje učinke — in teh učinkov bo mogla komunistična propaganda uporabljati dovolj.

Titov komunizem bo glavno propagandno sredstvo pri snovanju teh ljudskih front. Glavni propagandni adut pa bo ta, da se takega komunizma kot je bil Titov, ni treba bati, saj so ga vsa leta

En el aniversario de su natalicio honróse a San Martín

Con motivo de cumplirse el sábado pasado 178 aniversario del natalicio del general José de San Martín fué honrada su memoria con distintos actos organizados por las fuerzas armadas y por instituciones de la Capital Federal y del interior.

Los representantes del Ejército, de la Marina y de la Aeronáutica colocaron ramos de flores en el mausoleo que en la Catedral metropolitana guarda los restos del Gran Capitán de los Andes.

En este día en Mar del Plata se inauguró un monumento al Libertador San Martín. La tela, que cubría el monu-

mento corrió el interventor federal. Una salva de aplausos coronó esta breve ceremonia, mientras cientos de palomas mensajeras eran puestas en libertad. En esa circunstancia desfiló una escuadrilla de aviones Gloster Meteor M K. 4, de la fuerza aérea con base en Tandil, y después realizó maniobras que despertaron la admiración de la muchedumbre.

La banda de música de la escuela antiaérea motorizada ejecutó el Himno Nacional que fué coreado por la concurrencia. Después del bendición del momento hablarán varios oradores.

Spominke slavnosti ob obletnici rojstva generala San Martina

V soboto je bila 178 obletnica rojstva generala San Martina. Spominjali so se je tako v Buenos Airesu, kakor tudi v notranjosti republike na raznih prireditvah.

V Buenos Airesu so predstavniki vojske, mornarice in letalstva položili vence pred grobnico v katedrali, v kateri počivajo posmrtni ostanki Velikega Kapitana Andov.

V Mar del Plati so tega dne odkrili spomenik Osvoboditelju San Martinu.

Svilo, s katero je bil pokrit spomenik, je odgnil zvezni interventor v provinci Buenos Aires. Ob ploskanju velike množice ljudstva so v tem trenutku spustili več sto golobov, na nebu se je pojavila eskadrila letal Gloster Meteor M K 4 s svoje baze v Tandilu. Krožila je nad mestom ter izvajala razne vaje. Vojaška godba motorizirane protiletalske šole je zaigrala narodno himno.

Po blagoslovitvi spomenika je govorilo več govornikov.

IZ TEDNA V TEDEN

BRAZILIJA: Vlada ima še vedno opravka z nekaterimi uporniškiimi častniki, ki se skrivajo v pragozdu. Med tem, ko so vladne čete zasedle uporniško letališče Santarem v pragozdu ter je uporniški letalski častnik Venoso s svojim letalom pobegnil proti jugu države na drugo let. oporišče v pragozdu, so pobegnili še nekateri drugi letalski častniki s tremi letali. Pridružiti se mislijo uporniku Velosu. Vojaške oblasti so sedaj zavzele že drugo let. uporniško oporišče Itaitu. Uporniške letalske častnike so ultimativno pozvale na takajšnje brezpogojno predajo, sicer jih bodo začeli bombardirati.

PERU: V Peruju so z revolucijo končali. Uporniški gra. Marcial Merino v Iquitos je kapituliral in pobegnil na brazilski konzulat.

PANAMA: Ameriške oblasti so naročile upravniku hotela Washington v mestu Colon naj sporoči biv. argent. predsedniku Juanu Peronu, da si za bivanje v Panami poišče drug hotel. Hotel Washington je ameriška last. Perón se je že preselil v drug hotel.

USA: V USA je prispel na uradni obisk predsednik it. republike dr. Giovanni Gronchi. Spremlja za zun. min. Martino.

ANGLIJA: V poslanski zbornici je bila živahna zunanjepolitična debata. Vladno zun. politiko je branil pred napadi laboristov zun. minister Selwyn Lloyd. Izjavil je, da vlada ni preklecala vabila Bulganinu in Hruščevu za obisk Anglije. Debatu je zaključil s svojim govorom predsednik vlade Eden. Odgovarjal je na razne sovjetske obtožbe, ki so bile izrečene na kongresu sovjetske kom. stranke. ter naglašal, da so sovjeti v veliki zmoti, če mislijo, da so atomske bombe nevarne samo kapitalistič-

nim mestom in ne tudi sovjetskim. Po njegovem mnenju je strah pred posledicami atomske vojne edino, kar preprečuje vojni spopad. Glede sovjetskih obtožb zaradi angleškega kolonializma je pa Eden sporočil Sovjetom, da je danas samo še Sovjetska zveza kolonialna država. —

ZAHOD. NEMČIJA: Na neiskreno stališče nemške liberalne stranke, ki je bila v zvezni vladi, med tem se je pa v Westfaliji zvezala s socialisti in z njimi zrušila krščanskodemokratskega pekrjinskega predsednika Arnolda, je kancler dr. Adenauer takoj odločno reagiral. Liberalno stranko je pognal iz vlade. Njeni dosedanji štirje ministri v zvezni vladi so izjavili, da v vsem odobravajo Adenauerjevo zunanjo politiko. Ostanje še naprej v vladi. Tem ministrom se je takoj pridružilo 12 liberalnih poslancev, ki bodo sedaj ustanovili novo nemško liberalno stranko.

AVSTRIJA: V vladni koaliciji krščanskih demokratov in socialistov je prišlo do krize v vprašanju nacionaliziranja petrolejskih področij in nemškega premoženja v Avstriji, ki so ga avstrijskim oblastem predali Rusi ob umiku iz Avstrije. Socialisti zahtevajo popolno nacionalizacijo, krščanski demokrati so tudi za nacionalizacijo, vendar dopuščajo možnost tudi udeležbe privatnega kapitala v petrolejski industriji. Do sporazuma ni prišlo in so zato razpustili parlament. Nove volitve bodo 13. maja.

GRČIJA: Kralj Pavel je dal mandat za sestavo nove vlade dosed. predsedniku Karamanlisu. Pri kralju je bil pred tem sprejet prvak liberalne stranke Venizelos ter mu je izjavil, da opozicijski sedanjeje parlamenta in vlade, ki bo izšla iz njega, ne bo smatrala za zakonito.

Latinska Amerika — trenutni cilj sovjetskega komunizma

Opazovalci poteka zadnjega kongresa sovjetske komunistične stranke opozarjajo na dejstvo, je bilo povsod čuti po-zornost, ki jo sedaj sovjetski komunisti posvečajo južnoameriškim državam. To potrjuje tudi okolnost, da so bili na tem kongresu zbrani tudi zastopniki komunističnih strank južnoameriških držav

in so od samega Hruščeva dobili navodila za bodoče delo doma. Toda ti delegati na kongresu niso smeli govoriti s častnikarji, in se z njimi tudi niso smeli sestati.

Komunističnemu kongresu v Moskvi so prisostvovali delegati 55 držav, kakor tudi delegati iz južnoameriških držav. Te so imenovali “bratske delegate”. Komunisti so poimenovali objavili delegate komunističnih strank samo iz Argentine in Meksika. Tako so argentinsko komunistično stranko zastopali Victorio Codovila, Rodolfo Ghioldi in V. Larralde. Meksikansko komunistično stranko sta pa predstavljala D. Encina in Encarnación M. Terrasas. Sodi jo pa, da so bili na kongresu zastopniki komunističnih strank iz Brazilije, Venezuele, Čila, Bolivije, Kube in republike Costa Rica.

Vsi ti so dobili na kongresu podrobna navodila za bodoče delo komunizma v južnoameriških državah, t. j. za sodelovanje s socialisti in drugimi delavskimi organizacijami.

NASILNO VRAČANJE BEGUNCEV V JUGOSLAVIJO

Usoda ljudi, ki pribežijo iz Jugoslavije v Italijo ali v Avstrijo, je v zadnjem času tako težka, da je treba o tem tudi javno spregovoriti v časopisu.

Do podpisa londonskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo dne 5. oktobra 1954. je anglo-ameriška uprava v Trstu begunce iz Jugoslavije sprejemala in jih po najboljši možnosti odpravljala preko morja. Po podpisu omenjenega sporazuma pa je begunsko vprašanje doživelo radikalen preokret v Italiji.

Podobno spremembo je doživelo begunsko vprašanje v Avstriji po času, ko je ta dežela postala neodvisna in so se okupacijske oblasti umaknile.

Po zanesljivih podatkih je v Italiji okrog 6.000 beguncev iz Jugoslavije, in mesečni dotok novih znaša povprečno po 60 oseb. V Avstriji je beguncev več. Cenijo jih na cca 13.000. Mesečni dotok je pa približno isti kot v Italiji, t. j. okrog 60 oseb.

V tej številki bomo javnost seznanili s postopkom, ki ga pri beguncih uporablja Italija. Ob priložnosti pa bomo pokazali, kako ravna z begunci avstrijska uprava. Namen obeh člankov je, seznaniti slovensko javnost v zamejstvu z nečloveškim ravnanjem, ki so ga deležni ljudje naše krvi in jezika od strani upravnih organov dveh držav, ki stalno na vsa usta poudarjata, kako jima je načelo političnega azila sveto, ravnata pa v resnici prav nasprotno.

Ukrepi zoper vračanje

Pred pičlim letom smo poročali o korakih, ki jih je Slovenska ljudska stranka v zamejstvu podvzela, da bi nasilno vračanje beguncev preprečila. Na kongresu Kršč. dem. stranke iz Srednje Evrope (CDUCE), čije članica je, je bil lani meseca aprila sprejet sklep, da se ta mednarodna organizacija begunskih kršč. dem. strank iz Srednje Evrope zavzame na merodajnih mestih za ustavitve vračanja jugoslovanskih beguncev. Na pobudo in s polnim sodelovanjem SLS je bila izdelana posebna spomenica, kjer so bili navedeni dotedanji primeri vračanja beguncev iz Italije v Jugoslavijo in je bilo izraženo odločno stališče CDUCE, da tak postopek ni v skladu z ženevsko konvencijo o političnem azilu in tudi ne v skladu z italijansko ustavo, ki ta azil izrecno dovoljuje in ga jamči. Spomenico je CDUCE poslala ne samo italijanskim političnim krogom, marveč tudi kršč. dem. strankam po drugih evropskih deželah s prošnjo za podporo; listina je bila poslana tudi Visokemu komisariatu za begunce pri Združenih narodih ter državnemu tajništvu (State Department) v Washingtonu.

Od več strani je CDUCE prejela ugodne odgovore, med drugim od State Department-a v Washingtonu. V zvezi z omenjeno spomenico se je oglasil tudi Hon. Merzagora, predsednik italijanskega senata, dr. Maleta, glavni tajnik avstrijske ljudske stranke, in Von Brentano, nemški zunanji minister. Vsi so izrazili prepričanje, da je pravico do azila (zatočišča) treba spoštovati in da se bo neopravičeno vračanje beguncev ustavilo. Nekaj kasneje se je v zvezi s spomenico oglasil v uradu CDUCE zastopnik ital. konzulata v New Yorku in je pojasnil, da Italija povsem spoštuje azilsko pravico za politične begunce, odklanja pa ekonomske begunce. Povedal je, da se je ustanovila posebna komisija za določanje, kdo je političen in kdo gospodarski begunec. V komisiji je poleg italijanskih oblasti tudi zastopnik Visokega komisariata za begunce pri Združenih narodih.

Kljub vsem takim pojasnilom in zagotovilom se je prisilno vračanje beguncev nadaljevalo in se nadaljuje do današnjega dne. Tako v Italiji kot v Avstriji. V oktobru 1955 se je v zadevi vračanja beguncev iz Avstrije oglasil v avstrijskem poslaništvu v Washingtonu načelnik SLS dr. Krek v družbi z drugimi vodilnimi politikami iz Jugoslavije v begunstvu, in posredoval v tem vprašanju. Tudi njemu je bilo zagotovljeno, da Avstrija spoštuje pravico do azila in da to hoče tudi za naprej. Prisilno vračanje se pa vendarle nadaljuje.

Nova poročila o prisilnem vračanju Po novih poročilih se je pri italijanskih upravnih oblasteh udomačilo naslednje pravilo glede nasilnega vračanja beguncev v Jugoslavijo:

- 1.) S silo vrnejo vsako osebo, ki pobegne iz jugoslovanske vojske in vse osebe, ki so vojaške starosti.
- 2.) Prisilno vrnejo vse mladoletne begunce.
- 3.) Begunce in prebežnike, ki prosijo za politično zatočišče, pa ne morejo do-

kazati, da so bili doma v Jugoslaviji preganjani zaradi političnega prepričanja, vrnejo s silo.

Značilno je pri vsem tem, da se tako prisilno vračanje drži v največji tajnosti (top secret) in se vrši največ ponoči.

Po dobljenih poročilih so italijanske oblasti vrnile s silo 97 oseb od novembra 1954 do marca 1955. Dne 5. marca 1955 je bilo prisilno izročeno 40 beguncev jugoslovanski obmejni straži v Farnetti. 12. maja 1955 je bila poslana nazaj v Jugoslavijo večja skupina beguncev iz Beograda. Ko so se javili italijanski policiji v Torinu in prosili za politično zatočišče, so jih oblasti pod policijsko eskorto poslale nazaj. Samo v avgustu 1955 je bilo nasilno vrnjenih 149 beguncev iz Jugoslavija, v decembru istega leta pa 65.

Komaj pred dobrim mesecem dni se je dogodilo to-le: 12. januarja 1956 je italijanska policija privedla 40 beguncev na jugoslovansko-italijansko mejo pri Farnetti in jih tam izročila jugoslovanski obmejni straži. Te nesrečne ljudi so naložili v železniški vagon št. 1674, ki bi imel prispeti iz mesta Udine v Trst okrog treh popoldne tega dne. Rečeno jim je bilo, da bodo razmeščeni po begunskem taborišču v Trstu. Na postaji Sistiana pri Trstu so pa vagon odklopili in ljudem ukazali, naj prestopijo v dva policijska autobusa, s katerima so jih prepeljali v Farnetti, kjer jih je jugoslovanska obmejna policija že pričakovala. Ko so nesrečne žrtve zagledale jugoslovansko komunistično policijo, so začele kričati in jokati ter prositi pomoči. Nekaj žensk je omedlelo. Kljub temu se je italijanska policija umaknila in ljudi prepustila milosti in nemilosti komunistične oblasti, ki jim je z žico zvezala roke na hrbtu in jih po dva in dva uklenila, da bi ne pobegnili. To strašno kom. metodo dobro poznamo iz onih hudih dni v domovini, ko smo z grozo gledali izkopane mrliče z zvezanimi rokami na hrbtu, ki so jih komunisti tako zvezane postrelili in zmetali v skupne jame). Onesveščene ženske so obudili k zavesti z brcami in puškinih kopiti. Kakor hitro je kdo izmed onih nesrečnežev zastokal, ko so mu natezali žico na rčkah, jih je dobil po glavi. Kaj se je z njimi zgodilo kasneje, si je mogoče samo z grozo v srcu predstavljati.

Italijansko ravnanje z beguncem

Kakor hitro pribežnik prekorači mejo in se javi italijanskim oblastem, ga smatrajo, da je pod zapornim poveljenjem in nima nobene možnosti, da bi si iskal zakonito zaščito ali kako drugo vrsto pomoči. Vtaknejo ga v taborišče (Campo di Smistamento) v Udine, kjer pride pred zgoraj omenjeno komisijo. Izpraševanje, zasliševanje in vse ostalo postopanje se vrši v največji tajnosti in nič ne sme biti obveščen o čemer koli. Tudi končna odločitev je tajna in zanjo ne zve niti žrtev, dokler je ne privlečejo do jugoslovanske meje in pogleda komunističnim Udbašem v obraz.

Komisija, o kateri so Italijani mnogo govorili v zvezi s pomenico CDUCE, posluje res pod avtoriteto Visokega komisariata za begunce in ima svoje uradne prostore v Via Pradamano v Udine. Predseduje ji Švicar dr. Schlatter, članstvo pa sestavljajo uradniki italijanske policije iz Trsta in Udine. Razsoja na podlagi ugotovitve, ali je oseba politični ali ekonomski begunec. Kako to ugotoviti? In kaj naj bi bila v osnovi razlika med obema, če pomislimo, da je Jugoslavija komunistično vladana dežela, kjer je politično in gospodarsko (in vsako drugo) udejstvovanje pod totalitarnim, policijskim sistemom povsem nesvobodno? Kjer ni ne možnosti za svobodno pobudo in ne za svobodno akcijo! Totalitarna vlada ima dovolj možnosti in sredstev, da izvaja nasilje tako na političnem, kakor na ekonomskem področju. Zato ni drugega zaključka, kakor ta, da so begunci iz Jugoslavije, kakor iz vsake druge komunistično vladane dežele, ali komunisti, ali zločinci (kriminalci), ali pa politični begunci, ki so vzeli nase vsa teška tveganja, da so prekoračili mejo in tako ušli sužnosti.

Če bi naj bila komisija pod zaščito Visokega komisariata pri Združenih narodih pravična, bi morala razlikovati le med beguncem - komunistom, beguncem - kriminalcem in pa pravim beguncem, ki je v vsakem primeru političen. Toda, zanesljiva poročila govorijo, da si člani komisije v Udine navadno ne belijo glave z raziskavanjem nagibov, ki so bili odločilni za pobeg iz Jugoslavije pri posameznih beguncih. Držijo se eno-

stavno pravila, da se vsak nov begunec zavrne in pošlje nazaj. Le zelo redki so slučaj, da se komu dovoli bivanje v Italiji. So prave izjeme. Izpraševanje in zasliševanje pomeni le zelo nevažno in nebitveno obliko v celotnem postopku. Na ta način je mogoče razumeti porazno sporočilo, da so opazovalci, ki so videli posamezne skupine beguncev privedenih do meje in izročeni jugoslovanskim mejnim stražam, izračunali, da je okroglo 73% vseh beguncev iz Jugoslavije, ki so pribežali 1. 1955 v Italijo, bilo nasilno vrnjenih.

Odpor v delu ital. javnosti

Resnici na ljubo, in da bo naše poročilo povsem objektivno, moramo dodati, da je ravnanje italijanskih oblasti in ravnanje imenovane komisije izzvalo nerazpeloženje v italijanski javnosti in sočustvovanje z nesrečnimi žrtvami takega ravnanja. Vrsta časopisov v Italiji je objavila vznemirljive opise teh dogodkov in zavzela stališče zoper pri-

BRALI SMO...

"PROGRESIVNI KATOLIČANI NA POLJSKEM"...

Svetovni tisk in tudi naš list je ponovno poročal o preganjanju kat. Cerkev na Poljskem. Istočasno, ko komunisti v tej deželi z vsilo silo preganjajo katoličane, je istotam na delu skupina katoličanov, ki se z vsjo vneto zavzema za sodelovanje s komunisti. Človek bi mislil, da bodo tako akcijo vodili katoličani iz revnejših slojev. Pa je ravno obratno. Največji zagovorniki sodelovanja s komunisti so nekateri biv. veleposestniki, plemenitaši, bivši fašisti in podobni elementi, ki se proglašajo za "progresivne katoličane".

Delovanje poljskih "progresivnih katoličanov" je dobro opisano in prikazano na osnovi verodostojnih poročil, zlasti v angleškem katoliškem tedniku "The Tablet" in v vatikanskem glasilu "L'Osservatore Romano".

Poročilo za angl. kat. tednik "The Tablet" je napisal Auberon Herbert. Omenjeni list ga je objavil pod naslovom "Progresivni katolicizem na Poljskem" dne 21. januarja t. l.

Auberon Herbert o poljskih v progresivnih katoličanovih v članku ugotavlja naslednje:

"V Poljski, ki je trenutno pod vladno Rusov, so protagonisti tega gibanja neznanja kričava skupina bogatih 'progresivnih katoličanov', odnosno takozvana skupina Pax, ki tvegajo najvažnejše stvari kot n. pr. svoja življenja in svojo neumrjočo dušo za sodelovanje z režimom. Tem nasproti stoji uboga in razjarjena brezmejna množica poljskega naroda s svojo duhovščino. Na prvi pogled se bo zdelo čudno, da je prav skupina, sestavljena po večini iz starih plemenitašev in bogatih veleposestnikov ter bivših fašistov in skrajno desničarskih reakcionarnih intelektualcev, tista skupina, ki so ji komunisti priznali obstoj in prvenstvo v Ljudski republiki Poljski. Za razumevanje te okolnosti je treba poiskati ključ v ruski politiki in v njenih taktikah. Zdi se, da je Rusija med vojno trenutno priznala vero kot živo silo in celo kot tako, ki jo je treba mobilizirati za 'zgraditev socializma'. Mentalita komunistov je lahko zelo prožna in pogosto žrtvuje svoja načela v korist trenutnih uspehov. To je potrdil genialni general Ivan Sierov, vplivna osebnost v MVD, ki je organiziral skupino Pax. Sledeč sovjetskemu navodilu in praksi je večino oseb za vodstvo skupine Pax izbral tako, da ima vsaka izmed njih iz enega ali drugega vzroka kakor ranljivo mesto. Vodja gibanja, Boleslaw Piasecki, je bil zaradi svojega nastopanja kot protisovjetski borec obsojen na smrt. Leta 1945 se je nenadoma pojavil iz ruskih globin ter se je s polno vradno zaslombo vrgel v to povojno politično-versko kariero. Razen tega je bilo njegovo življenje pred vojno vihravo. V mladostnih letih je bil vodja komunistične dijaške skupine (NAKOM), nato se je pridružil antisemitični in fašistični oboroženi skupini Falanga ter je bil neposredno pred vojno njen šef. Tovariši Piaseckega in pristaši njegove skupine Pax so prav tako ranljivi... Mnogi od njih so bivši plemiči, ali časnikarji ali pa intelektualci brez izgledov, da bi mogli dobiti kakršnokoli drugo mesto ali da bi imeli kako bodočnost na drugem mestu pod okolnostmi, ki so sedaj na Poljskem. Čeprav se je pri takem položaju Piasecki neprestano trudil, da bi postal po-

silno vračanje beguncev. Med časopisi naj navedemo sledeče: Il Piccolo v Trstu, Il Messagero Veneto v Udine, Il Candido v Milanu, Il Gazzettino v Trentu, La Vita Nuova v Trstu, Osservatore Romano v Vatikanu, Oggi, Agenzia Italia, in zlasti slovenska lista v Italiji Katoliški Glas v Gorici in Demokracija v Trstu.

Člani rimskega parlamenta so protestirali zoper prisilno vračanje. V tržaškem občinskem svetu so padle ostre besede na račun postopanja italijanskih oblasti z jugoslovanskimi begunci. Kljub vsemu ni videti okreta na bolje. Nedavno je predsednik Narodnega odbora za Slovenijo in načelnik SLS dr. Miha Krek v družbi z drugimi političnimi predstavniki iz predvojnne Jugoslavije ponovno vložil posebno, obširno spomenico o tem vprašanju pri merodajnih oblasteh in prosil, da storijo primerne korake, da se bo nasilno vračanje beguncev za vedno ustavilo.

L.P.

ARGENTINA

Predsednik general Aramburu bo 10. marca obiskal mesto Rosario.

Vlada je odobrila tudi vsemu državnemu uradništvu povišanje dose-danjih plač za 10%. Minimalna plača v državni službi je pa 1.125 pesov.

Vlada je s posebnim dekretom za konom ustalila cene za najvažnejše živiljske potrebščine. Zakonsko določilo navaja, da lastniki raznih podjetij in drugi delodajalci ne smejo poviškov delavstvu in nameščenstvu, ki so bili odobreni od novembra 1955 do dneva izdaja tega zakona, prevaditi na cene, ampak jih morajo kriti sami s svojimi dobički in s povečano proizvodnjo. Po predhodni odobritvi bo mogoče zvišati cene samo tistim proizvodom, za katere so se zvišali proizvodni stroški, surovine itd. Cene novih izdelkov mora predhodno odobriti ministrstvo. Istočasno je minister za narodno gospodarstvo izročil časnikarjem seznam raznih živil, za katere je vlada določila najvišjo ceno za trgova in potrošnika. Tako stane sedaj 1 kg riža \$ 3.50, v zavitku \$ 3.90, pšenična moka 1 kg \$ 1.20, zdrob 1 kg \$ 1.45. Za jedilno olje, sladkor, meso, pivo, testenine, led, mleko, kruh, sodo, čaj in petrolej veljajo še naprej sedanje cene.

Za pobijanje sabotažnih dejanj bo vlada določila enega od generalov, ki bo za izvedbo svoje naloge razpogal s potrebnimi sredstvi. V zadnjem času so zopet zaprli več saboterjev.

Za dovršitev velike jeklarne v mestu San Nicolas je Uvozna in Izvozna banka v Washingtonu odobrila kredit 60 milijonov dolarjev.

V prestolnici, v provinci Bs. Aires in v nekaterih drugih provincah je zadnjem času bilo nekaj novih primerov otroške paralize. Oblasti so izdale točna navodila prebivalstvu glede izvajanja raznih sanitetnih predpisov, da bi preprečili, da ne bi ta huda bolezen zavzela še večjih obsegov. Od 1. januarja do sedaj je bilo v prestolnici 190 obolenj za otroško paralizo, v provinci Bs. Aires pa 374. Zaradi te bolezni so v prov. Bs. Aires v privatnih šolah pouk, ki bi se moral začeti 15. marca, odložili.

V Argentini sta v zadnjem času nastali zopet dve novi politični stranki in sicer obe v Cordobi. Tako so si ustanovili svojo stranko idealisti. Imenuje se Partido idealista. Vodi jo dr. Rudolf R. Borelli. V zadnjih dneh je pa v nastala stranka Partido Republicano Laboral. Vodi jo Leopold Oskar Barrios. Na delavstvo je izdala poziv naj preneha s sabotažnimi dejanji in s sovražnim zadržanjem napram vladi.

Za jutri v petek je napovedana vrnitev v Buenos Aires iz Washingtona biv. predsednika republike generala Lonardija, šefa zmagovite revolucije v Argentini, ki je zrušila Peronov režim.

Med argentinsko in čilsko vlado sta bili v zadnjem času izmenjani notji glede točne razmejitve med obema državama na področju Palena. Argentinski zun. minister je poudaril željo argentinske vlade, da se to vprašanje reši v duhu prijateljstva, ki družijo obe državi.

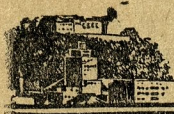
NASTOPA DIRIGENTA MARIJANA DRAGA ŠIJANCA

Buenosaireska mestna občina je počastila dvestoletnico Mozartovega rojstva z dvema sinfoničnima koncertoma, ki ju je dirigiral naš rojak g. Marijan Drago Šijanec.

Prvi koncert je bil 27. januarja, t. j. prav na dan dvestoletnice Mozartovega rojstva. Bil je na prostem v mestnem amfiteatralnem gledališču. Nastopili so solisti, zbor in orkester gledališča Colon. Izvajali so Mozartovo sinfonijo št. 39 (Labodji spev) in Mozartov Requiem.

V istem gledališču je bil 6. februarja zvečer Mozartov festival ob sodelovanju sinfoničnega orkestra mesta Buenos Aires. Izvajali so uverturo Don Juan, Serenado za 2 orkestra, Klavirski koncert v D molu za klovir in orkester ter Sinfonijo št. 40.

Številno občinstvo na obeh koncertnih prireditvah je dirigenta g. Marijana Draga Šijanca za uspela umetniška večera nagradilo z odobravanjem. Tudi glasbeni kritiki v buenosaireskih listih so o njem prinesli ugodna poročila.

Novice iz Slovenije

V Ljubljani so se zbrali založniki iz vse Jugoslavije na 3. posvetovanje. Glavni referat "Deset let založniške dejavnosti na področju jugoslovanske književnosti" je imel Enver Redžić. Navajal je, da je v desetih letih izšlo v Jugoslaviji 3721 domačih knjig v nakladi 21.505.905 izvodih. Govornik je pa takoj poudaril, da to število "zbledi ob statističnih številkah naše celotne knjižne produkcije v desetih letih 36.007 knjig v skupni nakladi 220.881.000 izvodih". Domača knjižna produkcija je komaj deseti del celotne knjižne produkcije. Govornik je tudi navajal, da pride na vsakega prebivalca v Sloveniji tri knjige, v krajih srbohrvatskega področja ena, v Makedoniji pa komaj dobra polovica knjige.

Na zborovanju slovenskih zgodovinarjev v Kopru in Piranu je med drugim predaval ing. arh. Marijan Mušič o problemu regeneracije slovenskih historičnih mest.

V tovarni telovadnega, športnega in gasilskega orodja "Elan" v Begunjah pri Lescah so slavili 10 letnico obstoja te tovarne. V tem času je tovarna izdelala 171.283 parov smuč, 843 bradelj, 1347 telovadnih koz, 16885 gasilskih opasačev, 2299 gasilskih lestev itd.

Na ustanovnem običnem zboru Ukrajne gasilske zveze Maribor je predsedujoči navajal, da je v zvezi včlanjenih 70 gasilskih društev s 3434 člani.

Na seji upravnega odbora Gasilske zveze LR Slovenije so sklenili, da bo letos v Mariboru velik gasilski festival.

Baritorist ljubljanske opere Vekoslav Janko slavi letos 35. letnico svojega umetniškega delovanja. Ob tej priloži-

ALI DOBRO GOSPODARIŠ? — Kar nekoliko preračunaj! Ali si s tistim premoženjem, ki si ga imel lani ob tem času lahko nabaviš danes več kg sladkorja, mesa, več oblek in parov čevljev, ali si moreš kupiti večji lot na istem kraju kot lansko leto? Če to lahko storiš, potem si v enem letu povečal svoje premoženje in dobro gospodariš. Če pa za premoženje, ki si ga imel lani ob tem času, dobiš danes manj vseh teh stvari, potem si slab gospodar.

Dragi rojak! Ali se spomniš, da je bilo to opozorilo objavljeno že pred šestimi meseci, pa si tedaj mogoče podvomil nad njim? Če se ti je premoženje med tem zmanjšalo, prepreči vsaj, da se ti v bodoče to zopet ne pripeti. Še je čas, da naložiš svoje prihranke, kakor bo tudi čas čez — recimo — pet let; razlika je samo ta, da kdor prej pride, prej melje! Mnogo pametnih, varnih in donosnih naložb se ti nudi v Argentini; dobro premisli in preudari, katera se najbolj prilaga tvojim zahtevam in se nato čimprej odloči.

Če si pa v zadregi z izbiro, se obrni na Franceta in Janeza Krištof, 25 de Mayo 533/30, Buenos Aires, T. E. 31-6435, kjer boš izvedel, kako svoj denar naložiš tako, da ga vedno dobiš nazaj kadar ga potrebuješ, in da ti obenem prinaša lepe obresti!

nosti bo pel glavno vlogo v nanovo nastudirani Puccinijevi operi "Gianni Schicci".

V vodstvu ljubljanske opere so bile izvršene nekatere spremembe. Tako je ravnatelj opere dr. Valens Vodusek zaprosil za razrešitev, za v. d. ravnatelja je bil imenovan operni dramaturg Smiljan Samec.

Na seji Sveta za prosveto in kulturo ljubljanskega okraja so sklenili, da prevzamejo nove občine materialno vzdrževanje predšolskih ustanov, osnovnih šol, osemletk in samostojnih nižjih gimnazij, ponekod pa tudi višjih gimnazij kot n. pr. v Kamniku. Občine bodo morale prevzeti skrb za vzdrževanje vseh novih šol.

Na kirurški kliniki v Ljubljani je slavil prof. dr. Vladimir Guzelj 30 letnico dela v kirurgiji.

V naslovni vlogi Puccinijeve opere "Madame Butterfly" je gostovala v ljubljanski operi sopranistka sofijske opere Emilija Georgijeva.

Na Vidmu pri Krškem je začela obratovati tovarna za izdelovanje rotacijskega papirja. Za zgraditev tovarne so porabili 4 milijarde in 500 milijonov din. Letna zmogljivost tovarne je 20.000 ton rotacijskega papirja.

V Ljubljani je bilo II. posvetovanje konservatorjev FLRJ. Namenjeno je bilo utrditvi enotnih spomeniških načel za vso državo in njihovemu vskladenju s sodobnimi principi naprednega spomeniškega varstva v svetu. Udeleženci posveta so si po opravljenem delu ogledali vse važnejše slovenske zgodovinske in kulturne spomenike.

Na I. nacionalnem kongresu za zaščito otrok in mladine v Beogradu je zastopnica iz Slovenije poročala o smrtnosti dojenčkov. Dejala je, da je Slove-

Slovinci v Argentini

Buenos Aires

Dekliški izlet

Nalahno je prišlo v nedeljo zjutraj, ko so vstajala dekleta. "Naj grem ali ne", so omahovale nekatere in marsikatera je dejala: "Dež bo" in smuknila nazaj v posteljo. Tiste pa, ki se nekoliko razumejo na vreme in vedo, da prš iz megle navadno obeta lep dan, so se korajžno odpravile na izlet.

Kmalu po sedmi maši je izpred ramaške cerkve odpeljal omnibus okoli petdeset veselih deklet.

Lepe spomine človek rad podoživlja in na lepe kraje se rad vrača. Tako smo dekleta, še polne lepih vtisov od lanskega leta, zbrale isti kraj. "Granja Dolores" je bil namreč naš cilj. Prijazni lastniki so nam ponovno dovolili vstop tja. Petje in smeh sta nam krajšala čas vožnje. Ob pol enajstih nas je že pozdravil bel petelin ob vhodu na "granjo". Nismo se dale muditi in motiti. Takoj k bazenu. Po petih minutah so najbolj navdušene že čofotale po vodi, čeprav se je sonce še sramežljivo skrivalo za oblaki. Vedno več skokic je bilo v vodi. "So ne-

nija "v boljšem položaju kot druge republike". Iz podatkov, ki jih je pa govornica navajala, je razvidno, da v Sloveniji umre več kot polovica novorojenčkov do enega meseca življenja, oziroma štiri petine do prvih 6 mesecev življenja".

V vasi Zagajci pri Ptujju je treščilo na tla letalo Matajur, last Aerokluba v Ptujju. Pri nesreči so se ubili upravnik letalske šole v Ptujju Ljubo Viher, učenka letalske šole Mara Fevžar in Stano Cafuta.

Na Jesenicah je bila seja mešane komisije zastopnikov jug. in avstrijskih železnic zaradi elektrifikacije žel. proge med postajama Jesenice v Sloveniji in Področca na koroški strani. Obe postaji loči 8 km dolg karavanški predor.

Posebna komisija za kmetijska posestva in melioracije je na podlagi ankete ugotovila, da pride na kmet. posestvih v Srbiji na 111 ha en traktor, v Vojvodini na 126 ha, v Hrvatski na 132, v Makedoniji na 60, v Bosni in Hercegovini na 111 ha, v Sloveniji pa na 38 ha. Po podatkih gornje komisije je pa 50% traktorjev neuporabnih zaradi pomanjkanja nadomestnih delov.

V založbi Obzorja v Mariboru je Slavistično društvo v Ljubljani začelo izdati mesečno revijo za kulturo slovenskega jezika "Jezik in slovstvo". Uredniki so dr. Tone Bajec, dr. Marja Borštnik in dr. Joža Mahnič.

Za desetletnico obstoja je Mestno gledališče na Jesenicah uprizorilo Cankarjevega "Kralja na Betajnovi". Iz Ljubljane je gostoval Pavle Kovič.

Tudi v Sloveniji so imeli zadnje tedne hud mraz. Dne 16. februarja je temperatura v okolici Postojne padla na 32 stopinj pod ničlo. V Rakeku so zamrzile vodovodne naprave ter so bili zaradi tega nekaj dni brez vode.

Umrli so. V Ljubljani: Peter Lukek, nam. podjetja "Merkur", Miroslava Svetič, roj. Lap, Anton Lovše, gimn. direktor v p., Ivan Ferdo Gorjan, Marija Babšek, roj. Križaj, Miha Peternel,

ugnane", se je usmiliilo sonce. Posušilo in pregnilo je oblake s svojo toploto in se prijazno nasmejal dekletom. "Sonce, sonce!" Voda in svež zrak; mladost in zdravje, pesem in smeh — prekipevajoče življenje. V takem razpoloženju je prehitro minil naš čas.

"Gremo, dekleta", nas je pozivala naša skrbna predsednica okoli petih. "Še malo, še malo", in skupinica deklet je pela naprej, igre so se nadaljevale, plavačice so še nadalje merile vodo. Odkrile smo nekaj plavalok, ki bi se lahko merile z najboljšimi.

Do šestih smo se le končno pripravile vse za odhod. Zapele smo še nekaj pesmi dobrim ljudem v zahvalo in slovo. Čez nekaj minut je že brzel omnibus nazaj proti našim domovom. Odšli smo s pesmijo, počojč smo se vrnile.

OSEBNE NOVICE

† Franc Gliha Iz št. Jerneja na Dol. je prišlo žalostno sporočilo, da je umrl v 86 letu starosti po hudi bolezni orožniški narednik v p. Franc Gliha. K zadnjemu počitku so ga položili na farnem pokopališču v št. Jerneju dne 10

Ana Anžlovar, Josip Menčič, vodovodni inštalater v p., Toni Bolha, Mihaela Svetličič, Jože Normali, kapetan I. razr. v p., Ivan Balentin, kurjač v p., Janez Vrisk, upok., Marija Kosec, Anton Burjak, Ana Knez in Zdravko Delobst, uslužbenec tajništva za notr. zadeve okraja Celje v Šoštanj, Ana Smitek, roj. Rajgelj v Kropi, Franc Jazbec, fin. upok. v Celju, Justina Babič, roj. Frej v Dobrepolju, Frančiška Erjavec v Savljah, Jakob Jeglič, trgovec in gostilničar v Sp. Dupljah, Drago Perkon, tehnik v tovarni v Železnikih, Marija Magdič, ravnateljica meščenske šole v Zagrebu, Jože Pekalj, ortopedski čevljar v Polju, Martin Gornik, rajonski monter v Metliki, Ivan Ffajfar v Celju, Karol Lap-černetov v Verju pri Medvodah, Pepca Genussi na Jesenicah, Matilda Lovše na Skomarju, Janez Keršmanec, mlinar na Pšati in Peter Gašperin v Srednji vasi v Bohinju.

LEPOSLOVNE NAGRADE SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

RAZPIS LEPOSLOVNIH NAGRAD

Mecen, ki želi ostati neimenovan, je Slovenski kulturni akciji v Buenos Airesu zopet omogočil, da za leto 1956 razpiše

Božične leposlovne nagrade v skupnem znesku 10.000.— argentinesov za namenom, da se poživijo slovensko ustvarjalno delo.

februarja. Za rajnim žaluje doma njegova soproga Lina, roj. Perko, v Argentini sin Viktor Gliha biv. jugoslovanski in domobranski kapetan, v Avstriji pa drugi sin biv. domobranski podporočnik Slavko Gliha z ženo Mimi in sinom Slavkom ter ostalo sorodstvo. Vsem izrekamo iskreno sožalje, rajni pa naj v miru počiva v domači zemlji.

† Jožica Jesenko-Kramar. V Ljubljani je umrla 23. t. m. ga Jožica Jesenko-Kramar, roj. Kovač. Pokopali so jo na pokopališču pri Sv. Križu dne 25. t. m. Rajna zapuščila v Argentini hčerke Mijo, por. Vasle, Radojico, por. Šušteršič in Milenu, por. Kovačič, v domovini pa moža Rudolfa, hčerki Vekoslavo, por. Dolenc, in Jožico, por. Kastelic ter sina Blaža Jesenko. Vsem izrekamo sožalje, rajna pa naj uživa večni mir in pokoj.

Družinska sreča. V družini g. Vida Belca in njegove žene ge Marije roj. Žagar, se je rodil sin. Pri krstu je dobil ime Anton. Za botra sta bila g. Anton Žagar in ga Terezija Bukovec. Družino g. Franca Koprivnikarja in njegove žene ge Albine, roj. Pleško v Lanusu pa je razveselila hčerka. Srečnim družinama naše čistitke.

Berazategui

Slovenske družine v Berazategui so prejšnjo nedeljo napravile skupni izlet z avtobusom v Park Pereyra blizu La Plate. V prosti naravi so z otroci prebile lep dan.

Adroque

Bogoslovci so se vrnili s štiritedenskih počitnic, ki so jih prebili v planinski vasi Carolina v provinci San Luis. Šolsko leto v slovenskem semenišču se bo začelo 7. marca t. l.

Vsaki teden ena

REGIMENT PO CESTI GRE...

Regiment po cesti gre, pa moj fantič zraven je; pa moj fantič se izmed vseh spozna, ker zelen, zelen pušelj ima.

Dala mu je belega, iz svojega srca veselega; pa če ga ima, le naj ga ima, saj mu ga je dala ljubica.

Dala mu je plavega, iz svojega srca pravega; pa če ga ima, le naj ga ima, saj mu ga je dala ljubica.

Dala mu je rdečega, iz svojega srca gorečega; pa če ga ima, le naj ga ima, saj mu ga je dala ljubica.

1. Nagrade so tri in sicer v zneskih: 5.000.—, 3.000.— in 2.000.— arg. pesov.

2. Prispevki morajo biti izvirna dela, ki še niso bila objavljena ali delno izvajana (roman, drama, zbirka pesmi ali novel).

3. Sodelovati more vsak kjerkoli živeči slovenski književnik, razen članov žirije in nagrajencev prejšnjega natečaja.

4. Rokopise je treba poslati do 31. oktobra 1956 in sicer v dveh na stroj pisanih izvodih na naslov: Slovenska kulturna akcija — Leposlovne nagrade — Alvarado 350, Ramos Mejia, Prov. Buenos Aires, Argentina.

5. Rokopisi morajo biti opremljeni s šifro. Pravo ime ali psevdonom, katerega nosilec pa mora biti znan vsaj enem članu razsodišča, je treba poslati v rokopisu priloženi zaprti kuverti, ki nosi isto oznako kot rokopis. Kuverte se odpro na dan razglasitve, t. j. 22. decembra 1956. Objavljena bodo samo imena nagrajenih avtorjev, ostali rokopisi ostanejo na uporabo piscem. Slovenska kulturna akcija pa lahko z avtorjevim dovoljenjem objavi tudi nenagrajeno delo.

6. Pod psevdonomom poslano in nagrajeno delo se more tudi pod psevdonomom izdati, če avtor to želi.

7. Nagrade so izplačljive v Buenos Airesu.

8. Sodelujoči pristane na to, da bodo nagrajena dela izdana v knjižnem programu Slovenske kulturne akcije za leto 1957 ali kasneje. Nagrajena dramska dela bodo po možnosti tudi uprizorjena. Za oboje bo avtor dobi še redni honorar založbe.

9. Materialistično usmerjena dela ne pridejo v poštev pri razpisu leposlovnih nagrad.

10. Žirijo sestavljajo gg. Vinko Brumen, Lojze Geržinič, Ruda Jurčec, Milan Komar, Branko Rozman in Zorko Simčič.

11. Glasovanje razsodišča je tajno.

12. Razsodišče ima pravico proglasiti kakšno nagrado za nedoseženo, če misli, da predložena dela ne ustrezajo potrebnemu merilu kakovosti. Pravtako si pridružuje pravico združiti dve ali več nagrad in jih razdeliti.

Buenos Aires, 25. februarja 1956.
Slovenska kulturna akcija

NARTE VELIKONJA

Višarska polena

39.

Klančar se je gual v temi že izven mesta proti domu. V nepopisni srčni muki in stiski je odletaval po razdrapani cesti ter ponavljal sam pri sebi.

"Lagala, lagala, lagala!"
Parkrat ga je obšla skušnjava, da bi odvezal pas. Ko je moral mimo visokega drevesa, se je s silo zagnal na nasprotno stran ceste.

"Jaz moram storiti, kar moram!" je živel strašen sklep v njegovi duši. "Potem naj se zgodi, kar se zgodi!"

Zagledal je pred seboj luzo na cesti in zaslišal ropot voza. Umeknil se je in čul znane glasove.

"Povsod jo vidim?" se je stresel, kajti v medli svetlobi se mu je zdelo, da je zazrl obraz svoje žene.

"In župnik je zraven in Blaž!" je spoznal. Kakor da ga je nekaj vrglo pred voz, je voščil dober večer.

"Ti, Klančar?" se je začudil župnik. "Ali je že obsojen?" je kriknila žena "Ali si tako bled?"

"Mislim, da je!" je trdo dejal Klančar. "Saj so mu vse dokazali!"

"Ali je kaj priznal?" je opreznil Blaž. "Ta ne bo ničesar priznal!"

"Potem je v redu," je dejal Blaž. "Le poženi, da ne bo prepoznal! Z na-

mi pojdi! Matijec je nedolžen!"

"Nemogoče!" se je tresel Klančar od strašnega boja, ki mu je divjal po udih.

"Če ga ta ni, potem sem ga jaz!"

"Kako govoriš!" je skočila žena z voza k njemu. "Kakšen si, ves prepaden? Ali bledeš? Mi pa vemo, da je nedolžen! Pričaj gremo!"

"Prisedi!" je dejal župnik.

Klančar je šele sedaj zapazil otroka na vozu. Oba sta dremala ter si zaspano in dremavo mencala oči. Župnik jima je gladiil lase ter ju miril:

"Saj ni nič, saj ni nič! Le nič se ne bojta, prav nič!"

Klančar je mukoma prisedel. Sam ni vedel, kaj mu je, nazadnje mu je šinila ostra misel v možgane.

"Tako, zdaj vem: ona bi ga rada rešila v zadnjem hipu!"

In je skočil z voza brez besede in se ni oziral na klice, ki jih je slišal za seboj.

"Ona bi ga rada rešila!" mu je šlo po možganih.

Porotniki so sedeli na svoja mesta. Smrtna tišina je zavladala po dvorani. Občinstvo je v strašni duševni napetosti stmelo v predsednika. Mesar Lapornik je držal v roki bel list ter si z levico v zadregi privihoval brke.

(55)

"Mh!" si je odkašljaj. "Mh! Porotniki so potrdili, da je obtoženec kriv umora sorodnika z osmimi glasovi proti štirim!"

Franca se je v prvem trenutku sključila, kakor da jo je zadel neviden udarec preko glave.

"Lažniki! Rablji! Krivičniki!" je ponovila polglasno ter vsa usmiljena in drhteča od bolečine poiskala Matijčevo roko, ki je ležala čudno mrtva na klopi.

Matijec je sedel, kakor da ne razume in da se ne tiče njega. Le ko se je Franca doteknila njegove roke, se je stresel, pogledal s toplu hvaležnostjo Franco ob sebi, nato pa se je sklonil, pograbil Franco za obe roki ter jih vroče poljubil.

Dvorana je bila zavalovila, kakor da je nekdo vrgel vročega olja med občinstvo. Starikava ženska in prvi klopi je začela od krčevitega živčnega napada na glas kričati nerazumljive besede. Predsednik senata je zahteval mir ter divje zvonil. Žensko so pograbile močne roke ter jo izvlekle iz klopi, babnica je mahala okoli sebe ter prhalala sline od besnosti in kričanja:

"Obesiti, obesiti, obesiti!"

Franca pa je stala vštiri Matijeca. Bled on, blede ona, tretjetajoča po vsem telesu. Stala sta nena, vdana v čudno usodo, stala ona na levici, on na desnici. Kakor pri poroki.

Tineta je ta prizor vsega pretresel. Z vsilo je tiščal sence, da mu jih ne raznese strašni pritisk krvi, in zdelo se mu je, da mu zastaja kri v žilah: "Človeka moriš. Dva človeka moriš!"

In pred očmi mu je oživel tisti gališki kmet, ki je še obešen napravil tri korake v zraku, in njegov spačeni obraz je zadobil izraz in poteze Matijčeve. "Po nedolžnem bo visel!" mu je ključalo v sencih kakor ostro kladivec ter mu krčilo sree v čudnem blaznem strahu. "Zaradi mene bo visel!" Hotel je vstati, stopil naprej, nekaj reči, toda v njem ni bilo nobene moči. Obsedel je kakor brezžuten ter strmel predse.

Videl je, da se je senat podal v posvetovavnico.

Preteklo je par hipov.

V dvorani je nastalo žuborenje. Nenaavadno, ki je vedno bolj naraščalo. Pazniki na vratih so postali pozorni, iz sobe za priče so se začeli vznemirjeni glasovi, ki jih je prevpil glas sodnega sluga: "Ne morete! Zdaj ne morete!"

Ljudje so zapazili, da tišči nazaj starega župnika, ki sili v dvorano.

"Tak, pustite nas, pustite nas! Važno! Važno!"

Občinstvo se je vzpelo na prste. Zdelo se je, da sega razburjenost v dvorani do svetlih lestencev na stropu. Vsa dvorana se je majala kakor pijana. Slišali so se pridušeni kriki: "Pustite ga! Pustite ga!" Nato je nastala smrtna

tišina.

Sluga, sam zmeden od nenavadnega prizora, se je bil umeknil z vrat. Z naglimi koraki, briščoč si pot s čela, je pristopical stari župnik v dvorano med priče. Ves se je tresel od razburjenja. Ogledal se je v zadregi in za kratek hip postal pred Tineto.

Tine se je zdrzil. Kakor neznan veselost ga je obšla, še nedoživljeni občutek olajšanja ob spoznanju, ki mu je švignilo skozi misli. Vendar je za hip preletela njegov obraz divja groza, kakor da se je nekaj utrgalo v njem. Toda samo za hip. Nato se je stresel, zamahnil z rokami, kakor bi hotel vreči s sebe strašno moro in strah, ki sta ga davila v grlu. Kot bi se odprla nevidna vrata in da gleda v neizmerno globčino. Vzpel se je sunkoma v vsej visokosti in kakor iz groba zvil svinčeno in trpkost:

"Ne, Matijec! Jaz sem udaril Kosmača!"

Vse to se je zgodilo z bliskovito jadrnostjo. Stopil je naglo pred Matijca ter padel kakor blazen na kolena:

"Matijec, odpusti — jaz sem ga!"

In je uprl svoj pogled v Franco ter nadaljeval s strastno divjo samoobtožbo:

"Ne samo Kosmača, Franceta tudi! Oba! Gospodje porotniki. Oba! Mene sodite, ta je nedolžen!"

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

SLOVENC I P O S V E T U

ANGLIJA

V Bedfordu sta se poročila Anton Gašpur in Pasqualina Gallo, Krščena, sta bila: V Londonu Franc Lucian Korošec, v Bradfordu pa Allan Jenič.

“Naš dom”, t. j. Slovenski dom v Londonu na 62 Offley Road, London, S. W. 9, lepo služi svojemu namenu. Stroškov z njim je še dosti, vendar jih odbor skuša poravnati sprti z dohodki in prostovoljnimi prispevki. Delno je odbor že tudi plačal dolg, ki ga je napravil z nakupom pohištva. Dosedanje izkušnje so pokazale, da so prostori v domu ob veliki udeležbi rojakov premajhni. N. pr. za večje prireditve. Včasih je že zmanjkalo tudi postelj za prenočišče.

FRANCIJA

V Carriere - sur - Seine sta se poročila Marija Gombav, doma iz Prekmurja in Henrik Fournet. Umrla so: V Lensu Ivan Bervar, rudar v p., v Bruay-u-Franc Simonič, znan kot dolgoletni režiser dramatičnega odseka Društva sv. Barbarare, v Bignon - Mirabeau je tragično končal življenje Matija Rebolj. Rajni je bil doma iz Dola pri Ljubljani.

NEKAJ IZ GOSPODARSKEGA ŽIVLJENJA

USA ministrstvo za pravosodje je odločilo, da se ustavi proces proti lastniku ladij Stavrosu Niarchosu, Grku po rodu, ki je bil obtožen, da je po končani vojni kupil pod roko 19 petrolejskih ladij, katere je prodajalo USA mornariško ministrstvo samo svojim državljanom. Istočasno je bilo objavljeno, da bo smel Niarchos obdržati 13 od 19 kupljenih ladij, plačati pa bo moral USA odškodnino v višini 12,5 mil. dolarjev. Prav tako se je moral obvezati, da bo dal v USA graditi nekaj svojih petrolejskih ladij, ki jih je sicer nameraval graditi na Japonskem odn. v Nemčiji. — Niarchos, ki je svak znanega lastnika petrolejskih ladij Onasisa, je pričel z nakupovanjem ladij pred 30 leti, ko je oba svoja strica, pri katerima je delal kot pomočnik v trgovini sadja, prepogovoril, da sta kupila samo eno ladjo, ki je prevažala sadje iz Brazilijske in poljedelske produkte iz Argentine v Grčijo. Iz prve začetne ladje je do danes postal lastnik tolikšnega brodogojstva, kakor ga niti tri največje paroplovne družbe ne spravijo skupaj.

V novi sovj. petletki je predvideno, da bo produkcija za življenje potrebnih predmetov povečana za 60%. Precejšen poudarek so dali tudi izboljšanju

štiri leta je bil v vojnem ujetništvu v Nemčiji, po končani vojni je pa prišel na delo v Francijo. Bil je dober delavec, bolehal pa je na posledicah vojnega ujetništva.

G. Stanko Grims, slov. izseljenski duhovnik ob francosko-nemški meji, je postal žrtev avtomobilske nesreče. Ko se je 30. XII. 55 vračal domov z avtomobilom z opravkov v Metz, se je v mestu Homburg - Haut zaletel v njegov avtomobil drug. avto. Šofer tega avtomobila je nenadoma proti vsem predpisom spremenil smer. Pri trčenju avtomobilov je g. Grims dobil poškodbe na desni roki, ki mu je večkrat namoljena. Z g. Grimsom se je v avtomobilu vozila tudi njegova sestra, ki je zadobila poškodbe na glavi in rebrih. Zdravstveno stanje obeh ni nevarno.

BELGIJA

V Waterschei je prispela iz Avstrije skupina rojakov. Slovenci v tem kraju so jih lepo sprejeli.

V Juprelle-u pri Liege-u sta se poročila Stanko Osterc in Elise Poirier; v rudniku v mestu Tamines je zasulo Slovenca Emila Štulina. Rajni je bil primoreški rojak.

prevoznih sredstev in prevoza sploh, prav tako pa tudi poljedelstva in težke industrije. Dasi so številke precej blesteče, vendar se je pokazalo, da prejšnja petletka ni dosegla predvidenih uspehov. Izzvemši težko industrijo, kjer so prekoračili postavljene si naloge, je zlasti slabo napredovala produkcija predmetov življenjskih potrebščin, ki je bila izpolnjena samo za 50%. Tako je n. pr. od predvidenih 330.000 ledenic v letu 1955 bilo izdelanih samo 151.200. Sicer pa mislijo sovjeti do leta 1960 doseči naslednje številke v produkciji predmetov splošne uporabe: čevlji — 1,9 para na osebo (Zah. Nemčija n. pr. leta 1955 2,1), ure — 0,14 (Nemčija 1955 — 0,54), 43,4 radijskih odn. TV aparatov na 1000 oseb (Zah. Nemčija leta 1955 — 66,5). Dalje misli ZSSR doseči: jeklo 290 kg na osebo v l. 1960 (USA 642 kg, Anglija, Francija, Nemčija skupno 374 kg), električna energija 1362 KWh na osebo (USA 3775, Anglija, Francija, Nemčija skupno 1.379), petrolej 574 kg na osebo (USA 2012 kg) in premog 2523 kg na osebo (USA 2715 kg). Pripomniti je treba, da številke za USA, Anglijo, Francijo in Nemčijo veljajo za leto 1955.

FLRJ in rdeča Kitajska sta sklenili

prvi trg. dogovor, po katerem bosta izmenjali med seboj blago v vrednosti 7 mil. dolarjev.

Krup je pričel v Sao Paulu v Braziliji z obratom svojega težko - industrijskega objekta, v katerem bodo izdelovali najprej vse vrste lokomotiv, hkrati pa popravljali zastarane ali poškodovane lokomotive. Zatem bodo izdelovali žerjave za pristaniške naprave, končno pa stroje za izdelovanje cementa ter vse naprave za rudniško vrtnanje zemlje.

Londonški Times se v dopisu svojega dopisnika iz Kaira ukvarja z nemškim gospodarskim prodorom na Bližnjem vzhodu in pripominja naslednje: “Nemški izdelki so tako odlične kvalitete, nemški sistem klientov je tako izvrsten in nastop njihovih trg. predstavnikov ni obremenjen s kakšno nesrečno tradicijo, da je tako nemški gospodarski uspeh doživel hkrati tudi silno povečanje nemškega prestiža... Iz enega ali drugega razloga, je Nemčija edina država med velesilami, na katero nacionalistični Arabci gledajo z zavestjo, da ne pripada nobenemu velikemu bloku.”

Francija je izvozila leta 1955 427 plemenskih konj v vrednosti 898,3 mil. frankov (350. — frankov je 1. — dolar). Od tega je odpadlo 124 mil. frankov na Argentino, ki je leto prej kupila konj samo za 82 mil. Frankov.

Leta 1960 bodo USA letala na zračni pogon preletela Atlantik v 6 urah in pol. Preden pa od tega pride, bo treba urediti še vsa letališča, kajti letalo DC8, ki bo te polete izvajalo, bo tehtalo 150 ton. Takšni teži pa razen sedmih letališč v USA nobeno ni kos. Ena iz-

med glavnih skrbi predstavnikov letalskih družb pa je, ako bodo našli dovolj potnikov za ta letala, ki bodo trikrat dnevno preletela Atlantik.

Amer. zun. min. je izjavilo, da je pripravljeno priskočiti Argentini finančno pomoč, da pa je zato neobhodno potrebno, da Argentina pošlje posebno delegacijo v USA. Razume se samo po sebi, izjavlja ministrstvo, da se USA ne bodo same izrekle za takšno pomoč, pač pa mora priti iniciativa od strani Argentine. Argentina tudi ni USA uradno podala nikakega klica za pomoč in tudi ne poročila o finančnih potrebah dežele. O takšni arg. komisiji je bilo govora že ob Hollandovem obisku v Buenos Airesu.

OBVESTILA

Občni zbor Slovenske Fantovske Zveze bo v nedeljo 11. marca ob 16. uri na Pristavi v Moronu. Vršil se bo ob vsakem vremenu. Člani naj udeležbo vzamejo za važno in častno dolžnost. Vabljeni so tudi fantje, ki želijo postati člani naše organizacije. Odbor SFZ.

Stavbišča Slovenske vasi v Lanusu. Uprava obvešča lastnike, da so končni obračuni dovršeni. Vsak lastnik lahko dvigne svoj obračun pri našem zastopniku, ki posluje v ta namen vsako soboto med 5. in 7. uro popoldne v pisarni na ulici Granaderos 61, Capital Federal. Vsak interesent naj prinese s seboj svoje eskruturo in vsa potrdila o posameznih plačilih.

Uprava. Članom Mladinskega Doma sporočamo, da bo redni članski sestanek prvo nedeljo v mesecu marcu, t. j. 4. marca. Ob 10. uri skupna sv. maša takoj nato bo predavanje voditelja Mladinskega Doma g. Mernika o vtisih iz Severne Amerike. Po sestanku bo skupno kosilo (asado). Vse člane lepo prosimo, da se sv. maše in sestanka točno udeležijo. Vabi odbor.

Slovenska kulturna akcija priredi svoj naslednji izlet v nedeljo 11. marca in to v grad Naveira pri Lujanu. Grad Naveira je zidan v historičnem slogu in hrani dosti pristnega umetni-

ESLOVENIA LIBRE

Redacción y Administración:
Victor Martínez 50, Buenos Aires,
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 498945	

škega blaga, mobilij in orožja iz prejšnjih vekov, zlasti iz Evrope. Vodil bo č. g. Ciril Demšar. Vabimo člane in vse prijatelje. Za odhod iz prestolnice priporočamo vlak, ki odhaja s Plaza Once ob 7. uri, iz Haeda ob 7.32. Udeleženci, ki so jim avtobusne zveze bolj priročne, naj počakajo ob pol desetih pred baziliko v Lujanu, kjer bodo čakala posebna vozila za Naveiro. Po prihodu v grad bo sv. maša v grajski kapeli. Hrano naj vzamejo izletniki s seboj; popoldne bo verjetno možno kopanje. Za odhod se bomo pogovorili v Naveiri.

Prihodnji poletni kulturni večer Slovenske kulturne akcije bo v petek dne 16. marca ob 20. uri zvečer na vrtu Ilirije, Alvarado 350, Ramos Mejia. Predvajan bo film “PARMSKA KARTUZIJA”, ki je posnet po istoimenskem romanu francoskega pisatelja Stendhala. V glavnih vlogah nastopajo Maria Casares, Gerard Philippe, Louis Seigner, Renée Faure in drugi. Režiral je delo Christian Jaque. — Film bo razlagal Ruda Jurčec.

Radio del Estado bo v nedeljo 4. marca t. l. prenašal od 12.30 — 13.30 koncertni spored. Ob tej priložnosti bo zapel nekaj slovenskih pesmi tudi slov. rojak g. Angel Hrovatin, doma iz Briščk pri Trstu.

V nedeljo dne 11. marca bo po slovenski službi božji ob deveti uri v farni dvorani sv. Jožefa v Lanusu II. redni letni občni zbor Društva Slovenska vas. Vsi člani in prijatelji vljudno vabljeni. Tajnik Rome.

Pakete za Evropo

in vsake druge vrste paketov, kakor tudi zdravila, najbolje in najceneje pošilja

Zdenka Kalečak

Charcas 769 - Hotel Pacifico

T. E. 31-8788 - Buenos Aires, eno kvadro od Floride in San Martin — blizu Retira

dnevno od 15.-19. ure, ob sobotah od 10.-13. ure

3 kg kave in 1½ kg sladkorja ali riža \$ 250.—

3 kg kave, 3 kg sladkorja in 3 kg riža \$ 270.—

Pismena naročila, kakor tudi denar pošiljajte po giro postal ali z bančnim čekom na ZDENKA KALEČAK — Casilla de Correo 340 — Buenos Aires Vsi paketi so zavarovani. Paketi prispejo v roku 20 dni. Zahtevajte cenik!

Peter Rant

CONTADOR PUBLICO NACIONAL
TRADUCTOR PUBLICO
GRANADEROS 61
T. E. 66-0818

FABRICA de TEJIDOS de PUNTO

ANVA

O B L A K S O C .

Mendoza 5663 - T. E. 51-0236

i š č e

pletilko ali učenko za pletenje

“EUROPAK”

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30-5224

Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišča v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30. Naročila in denarna nakazila pošiljate na:

EUROPAK - CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

LOUIS DE WOHL

(45)

Zemlja je ostala za nami

Mož za volanom je bil oblečen v predpisano večerno obleko. Tudi dama poleg njega, ki se je s svojim ljubkim in otroškim obrazom in vlačnimi ustnicami posmehovala. Oba sta bila malce vinjena. Tudi ostala dva potnika v sedemdesetnem vozilu — mlad parček — nista bila ravno prav pri sebi.

“Rad bi se zapeljal do Armitagovih delavnic,” je mirno dejal Marmon.

“O. K., bratec, kamor koli želiš — samo hitro vstopi!”

“Ti si zmešan, Marry, je dejalo z otroškim obrazom. “Armitagove delavnice leže vendarle daleč izven New Yorka!”

“Točno”, ji je pritrdil sopotnik “prav tjakaj se bomo zapeljali. Prav do tja gremo, ti povem. In če ti ni prav, lahko brez nadaljnega izstopiš, srček.”

Dama je skomignila z rameni in se spet nasmehnila. “Ti si prav čudovito prijetno zmešan,” je nežno dejala. “Ponoči ob pol treh se bomo peljali do Armitagovih delavnic! Pa tudi naš cenjeni sopotnik mora biti zmešan, saj so delavnice sedajle prav gotovo zaprte. — Toda, prosim te, prosim te, stori, kar hočeš, Harry — se razume, kakor hočeš!”

z njim govoriti, če je bil nakajen, in še manj smisla ugovarjati mu, kadar je bil takšen. Sicer je pa Marry na široko razkokoval denarnico, kakor je bil dobre volje.

Marmon je vstopil v avto in se namestil na zasilnem sedežu. Parček v ozadju voza se zanj sploh ni zmenil.

“Najprej skozi Lincolnov tunel,” je ukazal Marmon.

“O. K., stari,” je odgovoril Harry in pognal voz. Niti za trenutek ni pomislil, zakaj je slepo ubogal. Vedel je samo, da mora tako storiti; in važna je bila zavest, da ga nihče pri tem ne bo oviral. Mali možič sivega obraza je ob priti do Armitagovih delavnic — samo to je bilo merodajno. Marmon se je držal naravnost kot sveča in ni spregovoril besede. Samo enkrat se je oglasil mož iz ozadja voza in z vinjenim glasom vprašal: “Ali ne bomo še kmalu doma?”

Ker mu nihče ni odgovoril, je mirno spet zadremal.

Dekle z otroškim obrazom je poskušalo začeti razgovor. Marmon se je ostro zazrl vanjo in takoj je obrnila glavo proč.

“Boljše je, da molčiš,” je kratko pripomnil Harry. Za trenutek se ji je za-

zdelo, da bi njih sopotnik lahko bil nekak gangster, pa se je zato sunkovito ozrla nazaj: na vso srečo pa mali možič sivkastega obraza ni držal revolverja v roki. Pomirjena je skomignila z rameni in si prižgala pijevo cigareto.

Po polurni vožnji so ugledali delavnice.

“Smo že tukaj,” je dejal Marmon hladno,” zaradi mene lahko ustavite.”

Harry je zavrl voz, Marmon pa je izstopil in nadaljeval pot peš, ne da bi se zahvalil ali pa vsaj enkrat okrenil glavo.

Harry je obrnil voz in pognal nazaj proti New Yorku.

Ko je vozilo švignilo skozi tunel, se je nenadno vprašal: “Zakaj smo, za vraga, tega možica peljali tako daleč izven mesta? Že zdavnaj bi lahko bili vsi v postelji!”

Z odprtimi očmi se je ozrlo vanj dekle z otroškim obrazom: “K psihiatru boš moral iti na pregled, Harry.”

Harryjevega krepkega odgovora pa žal ni mogoče zapisati.

Marmon je stal pred glavnim vhomom Armitageovih delavnic. Vedel je, da je tukaj njegovo mesto, da mora biti tukaj in nikoder drugod, in to prav v tem trenutku in niti minuto kasneje. Tukaj in sedaj — to je pravi čas.

“Ime mi je Marmon,” je spregovoril v praznino. “Jaz sem Marmon. Saj me

iščete, ali ne? Jaz sem... Marmon. Kajne, da me iščete?”

Visoko nad njim je zaorgljalo. “Marmon?” Silno globok je bil glas, kakor da bi nekdo igral na kontrabas.

“Da, jaz sem Marmon”, je potrdil Marmon nič kaj presenečen.

“Marmon?” je ponovil globoki glas visoko nad njim. “Poznate ... Brandeisa?”

“Ali veste, kje je sedaj?”

“Poznam Brandeisa,” je odvrnil Marmon, “sedaj je zelo, zelo daleč, na neki drugi zvezdi je.”

“Pooblastili so nas, da vas pripeljejo k njemu, ako hočete. — Hočete?”

“Hočem”, je odgovoril Marmon počasi in pristavil: “Samo vprašati me morate še enkrat!”

“Ali hočete oditi z nami — na neko drugo zvezdo?”

“Hočem”, je odvrnil Marmon in spet dodal: “Samo vprašati me morate še enkrat!”

“Ali hočete oditi z nami — na neko drugo zvezdo?”

“Hočem”, je izjavil Marmon.

Ko so nevidne, triprstne roke dvignile Marmonovo telo v višino, je začutil kako so vsega obdale s silno tanko tkanino. Pokrila mu je obraz, na katerem je zasijal izraz radostnega zmagoslavja.

XV

Maksini, Chisu in Brandeisu se je

zdelo, kako da so že cele tedne prepuščeni sami sebi. Boltežarja, Mihe in Gašperja že nekaj dni ni bilo na spreglehu in tudi nihče drug ni prevzel njihovega posla.

Chris je celo trdil da bi njih službo nihče z lahkoto ne mogel prevzeti, četudi bi se visoki svet odločil, da jim da nove spremljevalce. “Pogrešam jih,” je dejal smehljaje, “in navadil sem se nanje. In če jih še dolgo časa ne bo, bom postal zelo redkobeseden.”

Sicer jim je pa družba z druli nudila dovolj snovi za zabavo; prav zato so se z mnogimi med njimi spoprijateljili. Maksini je celo bila dana možnost, pristopovati velikemu slavju v sosedni hiši — rojstvu otroka. Vsi prijatelji so bili zbrani ob tem veselem dogodku: drulovke so se v krogu zvrstile okrog bodoče matere, za njimi pa so čepeli druli. Samo mož je sedel poleg svoje žene — bodoče matere in se v njej enakomernem ritmu pozibaval.

Chris je čisto pravilno domneval — ni bilo nikakih bolečin in nobenega trpljenja. Kakor pri vseh veselih dogodkih — rojstvu, poroki in smrti so druli prepevali. To pot je bilo njihovo petje ritmično. Čeprav porod sam ni bil združen z bolečinami, je vendar zahteval napor in sodelovanje. Vsi prijatelji in prijateljice so združeno sodelovali in pomagali.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)